

2003:82

Interpellation av Kristina Axén Olin (m) om skatteutjämnningen

Nu har utjämningskommittén överlämnat sitt förslag till regeringen. Man kan konstatera att effekterna av de föreslagna förändringarna drabbar Stockholms stad och län hårt. Enligt kommitténs beräkningar kommer Stockholms stad att få betala mer till systemet om förändringarna genomförs. I år beräknas Stockholms stad betala -5 808,6 miljoner i inkomstutjämningsdelen av skatteutjämnningssystemet och beräknas erhålla 1 362 miljoner i dess kostnadsutjämningsdel. Totalt kostar dagens system Stockholms stad 4 446 miljoner 2003, detta motsvarar drygt 5 000 kr per stockholmare eller över 3 kronor av kommunalskatten.

I enlighet med utjämningskommitténs betänkande skall Stockholms stads bidrag till andra kommuner i Sverige öka med 186 kronor per invånare eller 141 miljoner kronor redan 2005 och ytterligare 559 kronor per invånare eller ytterligare 424 594 miljoner kronor 2015.

Den rättvisemässigt ideala lösningen vore att det interkommunala skatteutjämnningssystemet avskaffades och regionalpolitiska frågor återgick till att vara en helt statlig angelägenhet. Även i ett sådant system skulle de boende i stockholmsregionen vara de största bidragsgivarna då invånarna i stockholmsregionen är de som står för 41% av de statliga skatterna (2002).

Utjämnningssystemen leder till allvarliga konsekvenser för både Stockholm och hela Stockholmsregionen, som förlorar i särklass mest i hela landet. Det motverkar kraftigt den tillväxtpotential som finns i Stockholmsregionen. Detta påverkar därmed även rikets samlade tillväxtpotentialer och möjliga ekonomiska utveckling negativt. Utjämnningssystemens trovärdighet är inte bara en fråga för Stockholm, utan i minst lika hög grad en angelägenhet för landet i dess helhet.

Ett stort problem är att få inser att utjämnningssystemens negativa inverkan på Stockholms län ytterst blir en hämsko för hela Sverige. Utjämnningssystemen har medfört att invånarna i Stockholms län fått betala allt högre skatter. Höga krav på att vår regions invånare ska betala allt mer i

utjämning till andra delar av Sverige hotar legitimiteten i systemet. Det blir en moralisk fråga när invånarna i detta län betalar i princip lika höga skatter som övriga rikets invånare, men våra kommuner och vårt landsting har till följd av utjämningen inte råd att hålla samma standard i servicen som bidragsmottagande kommuner och landsting. Det blir stötande i allmänhetens ögon och urgröper förtroendet för det politiska systemet. I synnerhet som invånarna i denna region också betalar betydligt mer i statliga skatter och avgifter än övriga riket. Vi bidrar således också i andra skattesystem, t ex fastighetsskatt och förmögenhetsskatt, mer än andra.

Skatteutjämningen utgör det största enskilda hotet mot Stockholms stads finanser. Det är därför nu av stor strategisk vikt att Stockholms stad i full politisk enighet uppvakter regeringen för att få tillstånd en förändring av skatteutjämningsystemet som skapar lindringar, inte ytterligare pålagor, på staden. Staden måste få godtagbara villkor att bedriva verksamhet och ge angelägen service till skälig skattenivå. Det är även önskvärt att staden samarbetar med Stockholms läns landsting i detta arbete.

Givet att ett interkommunalt skatteutjämningsystem skall existera måste det för att stimulera tillväxten låta de kommuner som satsar på att skapa en dynamisk ekonomisk utveckling få skörda frukterna av arbetet. I det föreslagna systemet skall alla kommuner och landsting garanteras 120 procent av medelskattekraften för såväl kommuner som landsting.

Den garanterade nivån på 120 procent är inte tillräckligt hög för att omfatta samtliga kommuner och landsting, den omfattar inte heller Stockholms stad. Kommittén vill därför ta ut en särskild utjämningsavgift av de kommuner och landsting som har en skattekraft som överstiger den garanterade. Underlaget för avgiften skall vara skillnaden mellan den egna skattekraften och den garanterade. Av skillnaden föreslås kommunen få behålla 15%. Detta är en förbättring mot dagens system där kommunens del av tillväxten endast är 5%. Det är dock långt ifrån tillräckligt. Den tillväxtbefrämjande lösningen vore att låta kommunerna få behålla 100% av den extra skattekraften över garantinivån. Ett sådant system skulle gagna tillväxtbefrämjande åtgärder från kommunernas sida. Samtidigt är det självklart så att vissa kommuner har låg egen skattekraft. För att kunna upprätthålla god service och omsorg behövs förstärkningar. Denna utjämning av inkomstskillnaderna bör dock staten svara för. Kommunalskatt i en kommun ska inte användas till att bekosta verksamhet i andra kommuner.

I kostnadsutjämningsdelen av det föreslagna systemet är förklaringsgraden i valda variabler låg. Det är inte tillfredsställande. Frågan är om kommittén i tillräcklig grad valt variabler samt valt bort variabler som de facto utgör strukturella skillnader. För att uppnå en acceptans för systemet måste

förklaringsgraden vara betydligt högre. Det är därför mycket angeläget att en grundlig – och snabb - översyn görs av variablerna i kostnadsutjämningsdelen av systemet samt att nya variabler prövas. Inom individ- och familjeomsorgsmodellen synes t ex inte finnas variabler som mäter missbruk och psykiatri, något som belastar större städer hårdare och där det sannolikt finns strukturella skillnader inom landet. Jag ser också med stor förvåning att kommittén avfärdat variabler i kostnadsutjämnningen som rör såväl lokal- som personalkostnader. Det föreslagna systemet tar inte heller hänsyn till att levnadsomkostnaderna i Stockholm är betydligt högre än i många andra delar av Sverige.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga ansvarigt borgarråd följande:

1. Vad har borgarrådet vidtagit för åtgärder för att förändra det föreslagna systemet i en Stockholmsvänlig riktning?
2. Är borgarrådet beredd att uppvakta regeringen i syfte att få till stånd ett utjämnningssystem som ger kommunerna rätt att behålla hela sin egen skatteintäkt?
3. Är borgarrådet beredd att uppvakta regeringen i syfte att få till stånd en fördjupad översyn och analys av variablerna i kostnadsutjämningsdelen av det föreslagna systemet?

Stockholm den 16 oktober 2003

Kristina Axén Olin